

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Sjette Afdeling)

10. juni 2021 *

»Præjudiciel forelæggelse – forbrugerkreditaftaler – direktiv 2008/48/EF – risiko for overdreven gældsættelse – artikel 8 – forpligtelse for kreditgiveren til at vurdere forbrugerens kreditværdighed – artikel 23 – sanktionens effektive, forholdsmæssige og afskrækkende karakter i tilfælde af tilsidesættelse af denne forpligtelse«

I sag C-303/20,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Sąd Rejonowy w Opatowie I Wydział Cywilny (retten i første instans i Opatów, første afdeling for civile sager, Polen) ved afgørelse af 27. september 2019, indgået til Domstolen den 8. juli 2020, i sagen

Ultimo Portfolio Investment (Luxembourg) SA

mod

KM,

procesdeltager:

Prokuratura Okręgowa w Kielcach,

har

DOMSTOLEN (Sjette Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, L. Bay Larsen, og dommerne C. Toader (refererende dommer) og M. Safjan,

generaladvokat: G. Pitruzzella,

justitssekretær: A. Calot Escobar,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

efter at der er afgivet indlæg af:

- Ultimo Portfolio Investment (Luxembourg) SA ved radca prawny W. Kołosza,
- den polske regering ved B. Majczyna, som befuldmægtiget,
- Europa-Kommissionen ved G. Goddin og A. Szmytkowska, som befuldmægtigede,

* Processprog: polsk.

og idet Domstolen efter at have hørt generaladvokaten har besluttet, at sagen skal pådømmes uden forslag til afgørelse,

afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 8 og 23 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/48/EF af 23. april 2008 om forbrugerkreditaftaler og om ophævelse af Rådets direktiv 87/102/EØF (EUT 2008, L 133, s. 66).
- 2 Denne anmodning er blevet indgivet i forbindelse med en tvist mellem på den ene side Ultimo Portfolio Investment (Luxembourg) SA (herefter »Ultimo Portfolio Investment«), der er indtrådt i Aasa Polska SA's krav, og på den anden side KM, som er en fysisk person, vedrørende betalingen af en fordring, der beror på en forbrugerkreditaftale.

Retsforskrifter

EU-retten

- 3 26. og 47. betragtning til direktiv 2008/48 har følgende ordlyd:

»(26) [...] På et ekspanderende kreditmarked er det navnlig vigtigt, at kreditgivere ikke giver sig af med uansvarlig kreditgivning eller giver kredit uden forudgående vurdering af kreditværdighed, og medlemsstaterne bør udføre den nødvendige overvågning for at undgå sådan adfærd og fastsætte foranstaltninger med henblik på over for kreditgivere at have sanktioner, der gælder, hvis det sker. [...] kreditgivere [bør] bære ansvaret for at kontrollere den enkelte forbrugers kreditværdighed. De bør med henblik herpå kunne anvende ikke blot oplysninger, som forbrugeren har givet i forbindelse med forberedelsen af den pågældende kreditaftale, men også oplysninger, der er givet under et længerevarende forretningsforhold. Medlemsstaternes myndigheder vil også kunne udstede instrukser og passende retningslinjer for kreditgiverne. Forbrugerne bør også udvise forsigtighed og overholde deres kontraktlige forpligtelser.

[...]

(47) Medlemsstaterne bør fastsætte sanktioner for overtrædelse af de nationale bestemmelser, der vedtages i medfør af dette direktiv, og sikre, at de iværksættes. Valget af sanktioner påhviler fortsat medlemsstaterne, men de fastsatte sanktioner bør være effektive, stå i et rimeligt forhold til overtrædelsen og have afskrækkende virkning.«
- 4 Dette direktivs artikel 8, der har overskriften »Forpligtelse til at vurdere forbrugerens kreditværdighed«, fastsætter i stk. 1 følgende:

»Medlemsstaterne sikrer, at kreditgiveren, inden kreditaftalen indgås, vurderer forbrugerens kreditværdighed på grundlag af fyldestgørende oplysninger, der, hvor det er relevant, indhentes hos forbrugeren og, hvor det er nødvendigt, ved søgning i den relevante database. Medlemsstater, hvis lovgivning kræver, at kreditgiveren vurderer forbrugerens kreditværdighed på grundlag af en søgning i den relevante database, kan opretholde denne forpligtelse.«

- 5 Det nævnte direktivs artikel 23 med overskriften »Sanktioner« bestemmer følgende:

»Medlemsstaterne fastsætter regler for sanktioner for overtrædelser af de nationale bestemmelser, der er vedtaget i medfør af dette direktiv, og træffer alle nødvendige foranstaltninger til at sikre, at de iværksættes. Sanktionerne skal være effektive, stå i et rimeligt forhold til overtrædelsen og have afskrækkende virkning.«

Polsk ret

- 6 Ustawa o kredycie konsumenckim (lov om forbrugerkredit) af 12. maj 2011 (Dz. U. af 2011, nr. 126, position 715) har gennemført direktiv 2008/48 i polsk ret. Denne lovs artikel 9 i den affattelse, der finder anvendelse på hovedsagen (herefter »forbrugerkreditloven«), bestemmer følgende:

»1. Kreditgiveren er forpligtet til at vurdere forbrugerens kreditværdighed, inden der indgås en kreditaftale.

2. Vurderingen af kreditværdighed foretages på grundlag af oplysninger fra forbrugeren eller på grundlag af oplysninger indhentet fra relevante databaser eller registre fra kreditgiveren.

3. Forbrugeren er forpligtet til at fremlægge de dokumenter og oplysninger, der er nødvendige for at vurdere forbrugerens kreditværdighed efter anmodning fra kreditgiveren.

4. Hvis kreditgiveren er en bank eller en anden institution, som ved lov har ret til at yde lån, skal vurderingen af kreditværdigheden ske i overensstemmelse med artikel 70 i ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe (lov af 29.8.1997 – bankloven) samt andre bestemmelser, der finder anvendelse på disse enheder, jf. stk. 1-3.«

- 7 Artikel 24 i ustawa – Kodeks wykroczeń (lov om overtrædelser af mindre alvorlig karakter) af 20. maj 1971 (herefter »lov om overtrædelser af mindre alvorlig karakter«) har følgende ordlyd:

»1. Medmindre andet er fastsat ved lov, er bøden på 20-5 000 [polske zloty (PLN)].

2. Hvis der er idømt en fængselsstraf for en lovovertrædelse, der er begået med det formål at opnå materiel fordel, pålægges der også en bøde i tillæg til denne straf, medmindre bødepåleggelsen ikke ville være hensigtsmæssig.

3. Ved bødepåleggelsen tages der hensyn til gerningsmandens indtægter, dennes personlige og familiemæssige forhold, formueforhold og indtjeningspotentiale.«

- 8 I henhold til denne lovs artikel 45, stk. 1, forældes en lovovertrædelse af mindre alvorlig karakter, hvis der er forløbet et år siden den blev begået, og hvis der i løbet af denne periode er indledt en retssag, ophører lovovertrædelsen med at være strafbar to år efter udløbet af denne periode.

- 9 Den nævnte lovs artikel 138c bestemmer følgende:

»1a. Den, der ved indgåelsen af en forbrugerkreditaftale med en forbruger ikke opfylder sin forpligtelse til at vurdere kreditværdigheden, idømmes den samme straf (bøde).

[...]

4. Hvis den erhvervsdrivende er en enhed, som ikke er en fysisk person, påhviler ansvaret i henhold til bestemmelserne i stk. 1-3 den person, som leder virksomheden eller den person, som er bemyndiget til at indgå forbrugeraftaler.«

- 10 I medfør af artikel 5 i ustawa – Kodeks cywilny (lov om indførelse af den civile lovbog) af 23. april 1964 i den affattelse, der finder anvendelse på hovedsagen, kan en civil retsinstans på en parts begæring eller ex officio forkaste en sagsøgers påstande ved at henvise til den bestemmelse, der pålægger en sanktion for et retsmisbrug.
- 11 Artikel 320 i Ustawa – Kodeks postępowania cywilnego (den civile retsplejelov) af 17. november 1964 i den affattelse, der finder anvendelse på hovedsagen, har følgende ordlyd:

»I særligt begrundede tilfælde kan retten bestemme, at udførelsen af den ydelse, der er truffet afgørelse om, skal opsplittes i flere trancher, og, i tilfælde af levering af en fast ejendom eller fraflytning af lokaler, fastsætte en passende dato for udførelsen af denne ydelse.«

Twisten i hovedsagen og det præjudicielle spørgsmål

- 12 Som det fremgår af anmodningen om præjudiciel afgørelse, indgik Aasa Polska, der har hjemsted i Warszawa (Polen), og KM den 23. maj 2018 en forbrugerkreditaftale. Denne kredit var på 5 000 PLN (ca. 1 080 EUR), og det samlede beløb, der skulle tilbagebetales, beløb sig til 8 626,58 PLN (ca. 1 862 EUR). Dette beløb bestod af den lånte kapital, renter for hele aftalens løbetid på 536,58 PLN (ca. 115 EUR), et udbetalingsgebyr på 2 490 PLN (ca. 537 EUR) og et administrationsgebyr, der beløb sig til 600 PLN (ca. 130 EUR). Dette lån skulle tilbagebetales i 24 rater med et beløb på 408 PLN (ca. 88 EUR) mellem den 22. juni 2018 og den 22. maj 2020.
- 13 Den fordring, der hidrørte fra denne aftale, blev overdraget af Aasa Polska til Ultimo Portfolio Investment, der har sit hjemsted i Luxembourg (Luxembourg).
- 14 På datoen for indgåelsen af den nævnte aftale var KM debitor i forhold til den gæld, der fulgte af 23 kredit- og låneaftaler og beløb sig til 261 850 PLN (ca. 56 500 EUR), idet de samlede månedlige afdrag på denne gæld var på 8 198 PLN (ca. 1 770 EUR), og KM's ægtefælle var ligeledes debitor i forhold til gæld, der fulgte af 24 kredit- og låneaftaler. Den gæld, der fulgte af samtlige disse aftaler, nåede op på et beløb på 457 830 PLN (ca. 98 840 EUR), og de tilsvarende månedlige afdrag beløb sig til 9 974,35 PLN (ca. 2 153 EUR). På denne samme dato var KM ansat i henhold til en arbejdskontrakt og oppebar en nettoløn på 2 300 PLN (ca. 500 EUR). KM's ægtefælle, der af sundhedsgrunde ikke arbejdede, havde ikke nogen indkomst.
- 15 Sąd Rejonowy w Opatowie I Wydział Cywilny (retten i første instans i Opatów, første afdeling for civile sager, Polen) – hvor der den 4. april 2019 blev anlagt sag af Ultimo Portfolio Investment, der havde fået overdraget en fordring på 7 139,76 PLN (ca. 1 540 EUR) med tillæg af lovbestemte renter – har angivet, at den i hovedsagen omhandlede aftale blev indgået gennem en kreditmægler, og at Aasa Polska ikke forud for indgåelsen af denne aftale kontrollerede KM's formueforhold og heller ikke størrelsen af hendes gæld, eftersom der under den samtale, der gik forud for indgåelsen af den nævnte aftale, ikke blev spurgt ind til denne situation, heller ikke hvad angik størrelsen af den pågældende husstands indtægter og gæld.
- 16 Den forelæggende ret har i sin anmodning om præjudiciel afgørelse anført, at selv om retten den 14. juni 2019 pålagde Ultimo Portfolio Investment at meddele den yderligere oplysninger om, hvad kreditgiveren havde gjort for at vurdere KM's kreditværdighed, har den ikke modtaget nogen oplysninger herom.
- 17 Den forelæggende ret har anført, at den læser artikel 8, stk. 1, i direktiv 2008/48 således, at medlemsstaterne skal sikre, at kreditgiveren, inden kreditaftalen indgås, vurderer forbrugerens kreditværdighed på grundlag af fyldestgørende oplysninger, der, hvor det er relevant, indhentes hos forbrugeren og, hvor det er nødvendigt, ved søgning i den relevante database. I øvrigt skal medlemsstaterne ifølge dette direktivs artikel 23 fastsætte regler for sanktioner, som er effektive, står i

et rimeligt forhold til overtrædelsen og har afskrækkende virkning i tilfælde af tilsidesættelse af denne forpligtelse, idet de skal træffe alle nødvendige foranstaltninger til at sikre, at de iværksættes. Ifølge denne ret sikrer den gældende polske lovgivning imidlertid ikke overholdelsen af disse krav, som er opstillet i det nævnte direktiv.

- 18 Den nævnte ret har således påpeget, at artikel 138c, stk. 1a og 4, i lov om overtrædelser af mindre alvorlig karakter kun pålægger en sanktion for en tilsidesættelse af forpligtelsen til at undersøge forbrugerens kreditværdighed ved pålæggelse af den bøde, der er fastsat i denne lovs artikel 24. Endvidere forældes denne bøde hurtigt i medfør af denne lovs artikel 45. Den har ligeledes anført, at den nationale lovgivning ikke fastsætter et ansvar for kreditgivere som juridiske personer, der har indgået låneaftaler, men alene et ansvar for fysiske personer, såsom en leder eller den person, der af kreditgiveren er bemyndiget til at indgå forbrugeraftaler.
- 19 Den forelæggende ret ønsker derfor oplyst, om den sanktion, der er fastsat i lov om overtrædelser af mindre alvorlig karakter, opfylder de i direktiv 2008/48 fastsatte krav, og den nærer tvivl om, hvorvidt denne sanktion er effektiv, står i et rimeligt forhold til overtrædelsen og har afskrækkende virkning i tilfælde af en tilsidesættelse af kreditgiverens forpligtelse til at vurdere forbrugerens kreditværdighed.
- 20 På denne baggrund har Sąd Rejonowy w Opatowie I Wydział Cywilny (retten i første instans i Opatów, første afdeling for civile sager) besluttet at udsætte sagen og at forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Udgør sanktionen for overtrædelser af mindre alvorlig karakter, som omhandlet i artikel 138c, [stk. 1a], i [lov om overtrædelser af mindre alvorlig karakter] for tilsidesættelse af forpligtelsen til at vurdere forbrugerens kreditværdighed som fastsat i artikel 8, stk. 1, i [direktiv 2008/48] en passende og tilstrækkelig gennemførelse af den forpligtelse, som er pålagt medlemsstaterne i medfør af samme direktivs artikel 23, hvorefter der i national ret skal fastsættes sanktioner for kreditgiverens tilsidesættelse af forpligtelsen til at vurdere forbrugerens kreditværdighed, som skal være effektive, stå i et rimeligt forhold til overtrædelsen og have afskrækkende virkning?«

Det præjudicielle spørgsmål

Formaliteten

- 21 Ultimo Portfolio Investment og den polske regering er i det væsentlige principalt af den opfattelse, at anmodningen om præjudiciel afgørelse ikke kan antages til realitetsbehandling, eftersom den forelæggende ret, der er en civil ret, for hvilken der er blevet anlagt en civilretlig tvist, ikke har kompetence til i givet fald at idømme en professionel kreditgiver en bødestraf efter lov om overtrædelser af mindre alvorlig karakter.
- 22 Det følger af Domstolens praksis, at det inden for rammerne af samarbejdet mellem Domstolen og de nationale retter efter artikel 267 TEUF udelukkende tilkommer den nationale retsinstans, for hvilken en tvist er indbragt, og som har ansvaret for den retsafgørelse, der skal træffes, på grundlag af de konkrete omstændigheder i sagen at vurdere, såvel om en præjudiciel afgørelse er nødvendig for, at den kan afsige dom, som relevansen af de spørgsmål, den forelægger Domstolen. Når de forelagte spørgsmål vedrører fortolkningen af en EU-retlig bestemmelse, er Domstolen derfor principielt forpligtet til at træffe afgørelse.
- 23 Det følger heraf, at der er en formodning for, at de spørgsmål om EU-rettens fortolkning, som den nationale ret har forelagt på baggrund af de retlige og faktiske omstændigheder, som den har ansvaret for at fastlægge – og hvis rigtighed det ikke tilkommer Domstolen at efterprøve – er relevante. Domstolen kan kun afvise en anmodning om en præjudiciel afgørelse fra en national ret, såfremt det

klart fremgår, at den ønskede fortolkning af EU-retten savner enhver forbindelse med realiteten i hovedsagen eller dennes genstand, når problemet er af hypotetisk karakter, eller når Domstolen ikke råder over de faktiske og retlige oplysninger, som er nødvendige for, at den kan foretage en saglig korrekt besvarelse af de stillede spørgsmål (jf. i denne retning dom af 10.9.2014, Kušionová, C-34/13, EU:C:2014:2189, præmis 38 og den deri nævnte retspraksis).

- 24 I det foreliggende tilfælde fremgår det af anmodningen om præjudiciel afgørelse, at den forelæggende ret er i tvivl om betydningen og rækkevidden af en EU-retlig bestemmelse, i det foreliggende tilfælde artikel 23 i direktiv 2008/48, som den har anmodet Domstolen om en fortolkning af. Den forelæggende ret har i tilstrækkelig grad og præcist redegjort for de faktiske omstændigheder, der ligger til grund for tvisten i hovedsagen, samt de retlige rammer for hovedsagen, hvorefter det fremgår, at det forelagte spørgsmål ikke er hypotetisk.
- 25 Når Ultimo Portfolio Investment og den polske regering især har anført, at en civil ret, der skal træffe afgørelse i en civilretlig sag, ikke efter de polske procesregler kan pålægge de sanktioner, der er fastsat i lov om overtrædelser af mindre alvorlig karakter, og at den i denne lovs artikel 138c, stk. 1a, foreskrevne sanktion alene kan idømmes af en straffedomstol, skal det desuden bemærkes, at Domstolen navnlig alene har kompetence til at træffe afgørelse vedrørende fortolkningen og gyldigheden af en EU-retsakt med udgangspunkt i de faktiske omstændigheder, som den nationale ret har anført i forelæggelsen. Det tilkommer derimod udelukkende den forelæggende ret at fortolke den nationale lovgivning (jf. i denne retning dom af 11.3.2021, Firma Z, C-802/19, EU:C:2021:195, præmis 37).
- 26 Anmodningen om præjudiciel afgørelse kan derfor antages til realitetsbehandling.

Realiteten

- 27 Med sit spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 23 i direktiv 2008/48 skal fortolkes således, at undersøgelsen af, hvorvidt de i denne artikel foreskrevne sanktioner er effektive, står i et rimeligt forhold til overtrædelserne og har afskrækkende virkning – navnlig i tilfælde af tilsidesættelse af den forpligtelse til at undersøge forbrugerens kreditværdighed, der er fastsat i dette direktivs artikel 8 – skal gennemføres alene under hensyntagen til den bestemmelse i national ret, der er specifikt vedtaget i forbindelse med gennemførelsen af det nævnte direktiv.
- 28 Det fremgår af artikel 8, stk. 1, i direktiv 2008/48, at kreditgiveren før indgåelsen af en kreditaftale er forpligtet til at vurdere forbrugerens kreditværdighed, og at denne forpligtelse i givet fald kan indebære søgning i de relevante databaser. Denne forpligtelse har ligeledes til formål at ansvarliggøre kreditgiveren og undgå udbetaling af kreditter til forbrugere, der ikke er kreditværdige (jf. i denne retning dom af 18.12.2014, CA Consumer Finance, C-449/13, EU:C:2014:2464, præmis 43, af 6.6.2019, Schyns, C-58/18, EU:C:2019:467, præmis 40, og af 5.3.2020, OPR-Finance, C-679/18, EU:C:2020:167, præmis 20).
- 29 En sådan forpligtelse er af afgørende betydning for forbrugerne, for så vidt som den tilsigter at beskytte disse forbrugere mod risikoen for overdreven gældsætning og insolvens (jf. i denne retning dom af 6.6.2019, Schyns, C-58/18, EU:C:2019:467, præmis 41, og af 5.3.2020, OPR-Finance, C-679/18, EU:C:2020:167, præmis 21 og den deri nævnte retspraksis).
- 30 Artikel 23 i direktiv 2008/48 bestemmer for det første, at den sanktionsordning, som finder anvendelse i tilfælde af tilsidesættelse af de nationale bestemmelser, som er vedtaget i medfør af direktivets artikel 8, skal være fastlagt på en sådan måde, at sanktionerne er effektive, står i et rimeligt forhold til overtrædelserne og har afskrækkende virkning, og for det andet, at medlemsstaterne skal træffe alle nødvendige foranstaltninger for at sikre, at disse iværksættes. Inden for disse rammer er det op til

medlemsstaternes skøn at vælge den pågældende sanktionsordning (jf. i denne retning dom af 10.9.2014, *Kušionová*, C-34/13, EU:C:2014:2189, præmis 59 og den deri nævnte retspraksis, og af 5.3.2020, *OPR-Finance*, C-679/18, EU:C:2020:167, præmis 24 og den deri nævnte retspraksis).

- 31 Selv om den forelæggende rets spørgsmål i den konkrete sag alene tager sigte på den sanktion, der følger af artikel 24, sammenholdt med artikel 138c i lov om overtrædelser af mindre alvorlig karakter, fremgår det af de skriftlige indlæg, der er afgivet for Domstolen – med forbehold af den forelæggende rets bekræftelse – at der i polsk ret er fastsat et vist antal andre sanktioner, bl.a. civile sanktioner, som de nationale retter vil kunne pålægge i tilfælde af en tilsidesættelse forpligtelsen til at vurdere forbrugers kreditværdighed.
- 32 For det første gælder det, at selv om en bøde ganske vist kan udgøre en afskrækkende sanktion, kan dens lave beløb imidlertid gøre denne sanktion utilstrækkelig. Ligeledes kan den omstændighed, at kun fysiske personer er omfattet af en sådan sanktion, tyde på mangler ved den omhandlede lovgivning (jf. analogt dom af 4.3.2020, *Bank BGŻ BNP Paribas*, C-183/18, EU:C:2020:153, præmis 48 og den deri nævnte retspraksis). For at en sanktion skal være effektiv og afskrækkende, er det i øvrigt vigtigt at fratage de ansvarlige for overtrædelserne de økonomiske fordele, der følger af de overtrædelser, som de har begået (jf. analogt dom af 11.2.2021, *K.M. (Sanktioner pålagt kaptajnen)*, C-77/20, EU:C:2021:112, præmis 48). Endelig og navnlig forholder det sig således, at en sådan sanktion ikke på tilstrækkeligt effektiv vis kan sikre den beskyttelse af forbrugere mod risikoen for overdreven gældsætning og insolvens, der tilsigtes med direktiv 2008/48, hvis den ikke har indvirkning på situationen for en forbruger, som er blevet indrømmet en kredit i strid med direktivets artikel 8 (jf. i denne retning dom af 5.3.2020, *OPR-Finance*, C-679/18, EU:C:2020:167, præmis 38).
- 33 Når dette er sagt, skal det for det andet bemærkes, at i medfør af artikel 288, stk. 3, TEUF er et direktiv med hensyn til det tilsigtede mål bindende for enhver medlemsstat, som det rettes til, men overlader det til de nationale myndigheder at bestemme form og midler for gennemførelsen (dom af 21.4.2016, *Radlinger og Radlingerová*, C-377/14, EU:C:2016:283, præmis 76 og den deri nævnte retspraksis).
- 34 Gennemførelsen af et direktiv kræver således ikke nødvendigvis en lovgivningsmæssig handling i enhver medlemsstat. Navnlig følger det af Domstolens faste praksis, at forekomsten af almindelige grundsætninger eller regler kan overflødiggøre en gennemførelse ved særlige tillægsbestemmelser, som er fastsat ved lov eller administrativt, dog forudsat at disse normer giver en sikker hjemmel for, at dette direktiv efterleves fuldt ud, og at retstilstanden efter disse retsgrundsætninger er tilstrækkelig bestemt og klar, såfremt direktivet tilsigter at skabe rettigheder for private, samt at de personer, som omfattes af direktivet, har mulighed for fuldt ud at kende deres rettigheder samt i givet fald at påberåbe sig dem ved de nationale domstole (jf. i denne retning dom af 3.12.2009, *Kommissionen mod Belgien*, C-475/08, EU:C:2009:751, præmis 41 og den deri nævnte retspraksis).
- 35 Det følger heraf, at der ved afgørelsen af, om et nationalt regelsæt i tilstrækkelig grad opfylder de forpligtelser, der følger af et givent direktiv, ikke kun skal tages hensyn til det regelsæt, der er specifikt vedtaget med henblik på gennemførelsen af dette direktiv, men tillige samtlige de foreliggende og gældende retlige standarder.
- 36 Det følger således af Domstolens praksis, at selv om artikel 23 i direktiv 2008/48 kræver, at sanktionerne skal have en afskrækkende virkning, skal retterne ligeledes have en skønsmæssig beføjelse, der giver dem mulighed for alt efter omstændighederne i den konkrete sag at vælge en foranstaltning, der står i et rimeligt forhold til den konstaterede grovhed af tilsidesættelsen af forpligtelsen (jf. i denne retning dom af 9.11.2016, *Home Credit Slovakia*, C-42/15, EU:C:2016:842, præmis 63, og af 5.3.2020, *OPR-Finance*, C-679/18, EU:C:2020:167, præmis 26). De nationale retsinstanser skal derfor tage hensyn til samtlige de nationale retsregler og i videst muligt omfang fortolke dem i lyset af ordlyden af og formålet med dette direktiv med henblik på at opnå et resultat,

der er foreneligt med de målsætninger, der forfølges med direktivet (jf. i denne retning dom af 27.3.2014, LCL Le Crédit Lyonnais, C-565/12, EU:C:2014:190, præmis 54, og af 5.3.2020, OPR-Finance, C-679/18, EU:C:2020:167, præmis 41).

- 37 Når den nationale lovgiver som i det foreliggende tilfælde – for at pålægge en sanktion for en tilsidesættelse af forpligtelsen til at vurdere forbrugerens kreditværdighed – ud over en sanktion indsat i lov om overtrædelser af mindre alvorlig karakter har fastsat civilretlige sanktioner, som kan være til gavn for den pågældende forbruger, skal disse sanktioner på baggrund af den særlige betydning, som direktiv 2008/48 tillægger forbrugerbeskyttelsen, gennemføres under overholdelse af effektivitetsprincippet (dom af 5.3.2020, OPR-Finance, C-679/18, EU:C:2020:167, præmis 39).
- 38 I den foreliggende sag fremgår det af de sagsakter, som Domstolen råder over – og med forbehold af den efterprøvelse, som det tilkommer den forelæggende ret at foretage – at der blandt de bestemmelser, som er fastsat i det nationale regelsæt, indgår fortabelse af retten til renter, opsplitning af aftalens gennemførelse i ikke-rentebærende trancher samt ugyldighed af visse klausuler på grundlag af det nationale regelsæt, der gennemfører Rådets direktiv 93/13/EØF af 5. april 1993 om urimelige kontraktvilkår i forbrugeraftaler (EFT 1993, L 95, s. 29) eller Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2005/29/EF af 11. maj 2005 om virksomheders urimelige handelspraksis over for forbrugerne på det indre marked og om ændring af Rådets direktiv 84/450/EØF og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 97/7/EF, 98/27/EF og 2002/65/EF og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 2006/2004 (direktivet om urimelig handelspraksis) (EUT 2005, L 149, s. 22).
- 39 Hvad for det første angår fortabelse af retten til renter har Domstolen allerede fastslået, at denne sanktionstype, der er fastsat i det nationale regelsæt, skal anses for at stå i et rimeligt forhold til overtrædelserne som omhandlet i artikel 23 i direktiv 2008/48 i de tilfælde, hvor kreditgiveren tilsidesætter en forpligtelse, som er af væsentlig betydning i forbindelse med dette direktiv (jf. i denne retning dom af 9.11.2016, Home Credit Slovakia, C-42/15, EU:C:2016:842, præmis 69-71 og den deri nævnte retspraksis).
- 40 Som bemærket i nærværende doms præmis 29 og 30 er den forpligtelse til at vurdere forbrugerens kreditværdighed, der er fastsat i artikel 8, stk. 1, i direktiv 2008/48, af en sådan væsentlig betydning.
- 41 Hvad dernæst angår opsplitning af aftalens gennemførelse kan denne gøre det muligt at tage hensyn til forbrugerens situation og at undgå, at forbrugeren udsættes for særligt skadelige virkninger (jf. i denne retning dom af 26.3.2019, Abanca Corporación Bancaria og Bankia, C-70/17 og C-179/17, EU:C:2019:250, præmis 56, 58 og 59 og den deri nævnte retspraksis).
- 42 Endelig kan den forelæggende ret med henblik på at opfylde de krav, der er fastsat i artikel 23 i direktiv 2008/48, anvende dette direktiv i kombination med direktiv 93/13 for eventuelt at nå til den konklusion, at de klausuler, der angår urimelige gebyrer, ikke er bindende for forbrugeren (jf. i denne retning dom af 3.9.2020, Profi Credit Polska, C-84/19, C-222/19 og C-252/19, EU:C:2020:631, præmis 97).
- 43 Den forelæggende ret skal herved kontrollere, at påleggelsen af den sanktion, der er fastsat i direktiv 93/13, ikke er mindre fordelagtig for forbrugeren end en simpel sanktion, som består i den fortabelse af retten til renter, der er fastsat i det nationale regelsæt til opfyldelse af artikel 23 i direktiv 2008/48 (jf. i denne retning kendelse af 16.11.2010, Pohotovost', C-76/10, EU:C:2010:685, præmis 77).
- 44 Ud fra de samme betragtninger har Domstolen allerede fastslået, at konstateringen af, at en handelspraksis er urimelig som omhandlet i direktiv 2005/29, udgør et af flere forhold, som den kompetente ret kan støtte sig på ved sin bedømmelse af, om de kontraktvilkår vedrørende denne praksis, der er indeholdt i aftalen mellem den erhvervsdrivende og forbrugeren, er urimelige som

omhandlet i direktiv 93/13 (jf. i denne retning dom af 15.3.2012, Pereničová og Perenič, C-453/10, EU:C:2012:144, præmis 47, og af dags dato, BNP Paribas Personal Finance, C-776/19 – C-782/19, præmis 76).

- 45 På baggrund af samtlige ovenstående betragtninger skal det forelagte spørgsmål besvares med, at artikel 23 i direktiv 2008/48 skal fortolkes således, at undersøgelsen af, hvorvidt de i denne bestemmelse fastsatte sanktioner er effektive, står i et rimeligt forhold til overtrædelsen og har afskrækkende virkning – navnlig i tilfælde af tilsidesættelse af den forpligtelse til at undersøge forbrugerens kreditværdighed, der er fastsat i dette direktivs artikel 8 – skal gennemføres ved i overensstemmelse med artikel 288, stk. 3, TEUF at tage hensyn til ikke blot den bestemmelse, der er specifikt vedtaget i national ret for at gennemføre det nævnte direktiv, men ligeledes til samtlige de nationale retsregler, idet disse i videst muligt omfang skal fortolkes i lyset af ordlyden af og formålene med samme direktiv, således at de nævnte sanktioner opfylder de krav, der er fastsat i dette direktivs artikel 23.

Sagsomkostninger

- 46 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra de nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Sjette Afdeling) for ret:

Artikel 23 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/48/EF af 23. april 2008 om forbrugerkreditaftaler og om ophævelse af Rådets direktiv 87/102/EØF skal fortolkes således, at undersøgelsen af, hvorvidt de i denne bestemmelse fastsatte sanktioner er effektive, står i et rimeligt forhold til overtrædelsen og har afskrækkende virkning – navnlig i tilfælde af tilsidesættelse af den forpligtelse til at undersøge forbrugerens kreditværdighed, der er fastsat i dette direktivs artikel 8 – skal gennemføres ved i overensstemmelse med artikel 288, stk. 3, TEUF at tage hensyn til ikke blot den bestemmelse, der er specifikt vedtaget i national ret for at gennemføre det nævnte direktiv, men ligeledes til samtlige de nationale retsregler, idet disse i videst muligt omfang skal fortolkes i lyset af ordlyden af og formålene med samme direktiv, således at de nævnte sanktioner opfylder de krav, der er fastsat i dette direktivs artikel 23.

Underskrifter